

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Časniški kolek.

Že enkrat smo letos vskliknili: »Proč s časniškim kolkom!« Takrat nismo mislili, da bo de tako zaklicala tudi večina državnih poslancev na Dunaju, ki so dne 5. decembra z dvema tretjinama glasov vsprejeli nujni predlog poslanca Russa, zahtevajočega, naj se odpravita časniški kolek ali štempelj in prepoved kolportáže ali svobodnega prodajanja tiskovin. Predlog gledé kolportáže se je izročil tiskovnemu odseku, gledé kolka pa proračunskemu odseku z nalogo, naj poroča o tem v 14 dneh.

Želeti je res, da bi imel kaj uspeha ta predlog. Kolek je prehud davek, zlasti malim novinarom. Glej, dragi bralec, na drugi strani spodaj je na vsaki številki časniški kolek ali štempelj utisnjen. To ni zaradi lepšega ali da dotični komisar, ki list prebere od prve do zadnje črke, ni nič krivega našel, ampak ta kolek je davek in te za vsako številko stane en krajcar, pri »Slov. Gospodarju« torej celo leto 52 kr.

Vem, da ti je znano, kaj da je to užitninski davek. Če si kupiš jedil ali pijače, plačaš zraven užitninski davek. Morda porečeš, to pa je vendar krivično! Saj moram jesti in piti, ako hočem živeti. Res je to, toda ne kregaj se zaradi tega! Ta davek je po vseh državah in jim obilno nese. Če si torej kupiš telesne hrane, moraš zraven plačati davek, in to se ti vidi krivično; glej, če si pa kupiš vsak teden duševne hrane, da bi kaj zvedel o politiki in novic, pa moraš za to plačati davek, je to tolika krivica, kolikor je duša več vredna od telesa! Zato so pa ta kolek povsod odpravili, samo v Turčiji in Avstriji še ne.

Rekli smo, da je časniški kolek prehud davek malim novinarom. Vsak političen časnik, bodisi tednik ali dnevnik, mora kolek plačevati. Velik časnik, ki je skoro tako debel kakor kaka knjižica, plača ravno tako od vsake številke en krajcar, kakor majhen tednik s štirimi ali osmimi stranmi. Od česa se pa veliki nemški časniki debelijo? Od naročnikov, katerih imajo po deset, dvajset, do petdeset in še več tisoč, in pa od naznanil ali inseratov.

Poznamo nemško-liberalni časnik, kateremu nesejo na leto naznanila okoli pol milijona gold. Naročnikov pa tudi ima kach dvadeset do trideset tisoč, ki vsak plačuje po 18 gld. na leto. Tak časnik lahko izhaja, lahko dopisnikom dobro plačuje, pri vsem tem pa deležnikom ostane lep denar. Taki veliki liberalni časniki pa imajo tudi še druge dohodke. Ako kaj zamolčijo ali kaj priporočajo, kar je bogatim židom in sploh kapitalistom na veliko korist, tedaj jim kar tisočaki letijo v žepe. Krščanski listi pa se s tako umazanostjo seveda ne morejo in ne smejo pečati.

Morda kdo poreče: Veliki liberalni časopisi naj plačujejo ta davek, drugi pa se naj oprostijo! Le po-

časni! Svoboda naj bode za vse! Vsi časniki naj se oprostijo tega kolka! Ker pa ta nese na leto državi nad dva milijona gold. in se bode temu predlogu finančni minister hudo upiral, zato pa se naj davek naloži na in-serate ali naznanila, toda na progresiven način, to je: Več ko kak časnik ima naznanil, več naj plača davka. Na ta način se bode našel pokritek za ona dva milijona, večinoma pri židovsko-liberalnih časnikih.

Ako se odpravi časniški kolek, potem bodo krščanski listi lažje izhajali. Dobili se bodo bolj po ceni, kakor zdaj, in število naročnikov se bode vsled tega pomnožilo. Ker je uvedena splošna volilna pravica v peti kuriji, zato je treba, da se ljudstvo o politiki podučí. Ljudstvo pa je ubogo, naj se mu torej ne krati duševna hrana. Ni se treba bati socijalističnih listov. Za te se dandanes pobira in stori gotovo stokrat in stokrat več, kakor za krščanske liste. Le krščanskemu časopisju more na noge pomagati zraven agitacije odprava kolka. In to časopisje bode državi hvaležno; saj nikoli ne pozabi Kristusovega izreka: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!

Kmetje, združenja treba!

Poglejmo si na kratko velik uzrok, zakaj da propada kmečko stan. Razvitek in vsestranska uporaba parne moči, železnice, stroji, tovarne, razna občila, bujna obrtnija in razvito trgovstvo, novo vladanje in novi državni nazori itd., so le to reči, same na sebi škodljive? Nikakor ne, celó veliko hasna in dobička prinašajo človeštvu. A škoda tiči prav za prav v tem, da ne pridejo izdelki, da ne pridejo novodobne dobrote vsakemu v prid, v last, ampak le nekaterim. Ti neizmerno bogatijo, imajo skoraj vse v svojih rokah in nešteta množica onih, ki nimajo dovolj velikega premoženja, morajo ple-sati, kakor oni godejo!

Tako se je unel hud boj vseh zoper vse; nikdo ne prizanaša več sosedu, ne privoščí mu, če ima oni več, ampak ga preganja, kjer ga more. Blago, premoženje torej ni prišlo, kamor bi imelo priti, ni se razdelilo med vse. Če pa vse, kar je človeški duh koristnega izumil, ne koristi vsem, temuč le pojedincem, ni to prav, to ne odgovarja ne človeški naravi, ne krščanski veri. Človek je srečen, če vidi, da sosed ne trpi pomanjkanja; če mu pa blagostanje zavida ter ga preganja, sam pa kopiči in nabira, ni več pravi človek. Zoper take bi se moralo postavno postopati, saj človeška narava in krščanska pravica to tirjata po načelu »Vsi za vse«. Kdaj bi se ti nazori človeku bolj ukoreninili, bolj vcepili, kakor v mladosti; kje z večjim uspehom, kakor v šoli?

Vsaka šola, naj bo katerekoli vrste, pripravlja

mladeniča na življenje. Dolžnost solske odgoje je torej učencu o življenju prave pojme podati, a mu tudi svetovati, kako naj se življenje prav in pametno, pravično in uspešno uravna, posebno kar se tiče gospodarjenja. Kdor vodi kmetijo ali sploh kako posestvo, ima družino, lastno in najeto, ima delavce, ki mu opravljajo in obdelujejo polje. Med temi pa je gospodar in mora biti zapovednik, a je tudi on odgovoren za način in uspeh gospodarjenja: »unicus rex esto,« jeden naj bo kralj! Vse to pa ima pravični gospodar voditi neustrašljivo v — krščanskem duhu, če hoče res kak uspeh doseči, posebno v današnjih spridenih časih.

Da bi se vse to uresničilo, da bi se kmetu zopet pomaglo do nekdanje sreče in zadovoljnosti, svetuje se od več strani, naj bi se vpeljalo nekdanje »naravno gospodarstvo«. A to vsled razvitih časovnih razmer nikakor ni več mogoče. Davki in drugi stroški so za kmeta tako težavni za to, ker se morajo v denarju poravnati. Na drugi strani pa se kar nič ne ozira gosposka na resnične pridelke v gospodarstvu, ne vpraša, če je zemlja obrodila, če je pridelal kmet toliko, da more živeti. Vrhu tega obtežuje kmeta še krvna dača, ki mu leto za letom najboljše delavce pobira. Seveda oni, ki so se v mesto spravili, podajajo si roke, predlagajo vladi družabne preosnove, ki so le njim v prid, vpeljujejo dan na dan nove, njihovim razmeram ugodne naredbe ter pustijo kmeta, ki jih prav živi, v kotu, dočim se sami pri bogato obloženi mizi mastijo.

Kmet pa nikjer ne pride do izdatne veljave, da bi se tudi njemu v prid to ali ono na novo vpeljalo, in zakaj je tako brez vse moči? Ker je vedno in povsod osamljen, zapuščen, ker ga uplivne moči ne podpirajo. Kaj ostane v tako žalostnem položaju kmetu drugega, kakor se poprijeti z vso resnobo vzvišenega gesla »Z združenimi močmi«. Torej zjedinite se, združite se, vam dobrovoljno kličemo, in vaš glas se ne bode preslišal, kakor se je dozdaj. Saj v malem ste že začeli se združevati, le tako vstrajno naprej, složno in v krščanskem duhu! Kedar se bodejo kmetje zavedli, da spadajo skupaj, približali se bodo uspešno vladi ter tirjali od nje svoje pravice, vzboljšanje svoje bēde, in uslišani bodo, ne bodo se več prezirali, ampak uvaževali se bodo pri vsaki priliki kot jednoten, časti vreden stan.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Kapeli pri Radgoni.

»Ob prijetnem času sem te uslišal, in v dan zveličanja sem ti pomagal. Glejte, zdaj je prijeten čas, glejte, zdaj je dan zveličanja.« Te besede božje, oznanjvane po preroku Izajiju, veljale so kapelski župniji prav posebno ob dnevih od 14. do 22. novembra — obhajali smo namreč sv. misijon, katerega so vodili č. gg. misijonarji od Sv. Jožefa pri Celju. Domačini so dobro spoznali imenitnost sv. misijona in so se vsaki dan z nenavadno pobožnostjo in v obilnem številu udeleževali pobožnih vaj.

Celih osem dnij je vladal neki sv. mir po vsej župniji, vsa hlapčevska dela so počivala in dan za dnevom je bila od ranega jutra do poznega večera prostorna cerkev polna vernikov, ki so v svetih skrivnostih zajemali tolažbo in blaženi mir svojemu srcu. Solska mladina s tremi gg. učitelji, odrasli mladeniči in dekleta, moške in žene, s kratka: vsi župljani so v tem posebno milostnem času z ganjenim srcem častili Boga, se združevali z Jezusom Kristusom pri sv. misijonskem obhajilu in skrbeli s tem kakor za časn blagoslov božji,

tako se posebej za dušni blagor. Izvzemši par imenovanja nevrednih možičkov so vsi prejeli sv. zakramente s pravo krščansko pobožnostjo. Želeti bi bilo, da bi bil sv. misijon v srcu vseh prižgal luč pravega spoznanja, da bil ogenj božje ljubezni požgal plevel pregrešne poveselosti, požgal pri marsikaterem gospodarju plevel pogubonosnega liberalizma, zajetega iz navdihovanja kakega brezvernega liberalca bližnjega mesta ali kateregakoli neznatnega zakotja. Bog daj, da bi sedaj sv. vera v naši župniji še boljše uživala in prava krščanska ljubezen še lepše cvetela.

Delovanje č. gg. misijonarjev ob času sv. misijona bilo je res neumorno. Lepše se njim morda ne bomo mogli zahvaliti, kakor če njim iz srca želimo, naj jim Vsemogočni ves trud stoterno povrne. Hvalo smo dolžni pa tudi sosodnim č. gg. duhovnikom iz Ljutomera, od Sv. Petra, od Sv. Jurija ob Ščavnici, od Sv. Antona, od Sv. Križa, ker so prišli v pomoč. Posebno zahvalo še zasluži neutrudljivi spovednik č. g. Meznarič od Sv. Kungote.

Vse cerkvene pobožnosti so uplivalo mogočno na srca vernih, vzlasti ganljiva sprava pred Najsvetejšim in sijajen sklep sv. misijona, ob katerem se je blagoslovil sv. misijonski križ. Nebrojna množica ljudstva prihitela je od blizu in daleč k temu slovesnemu činu. V nenavadno dolgi procesiji, katere se je udeležilo blizu 3000 vernikov, nesli so za dolgo vrsto ovenčanih deklic štirje mladeniči prav lepo podobo Križanega. Pred novopostavljenim misijonskim križem zunaj cerkve smo se ustavili in vršilo se je slovesno blagoslavljanje tega imenitnega znamenja zmage. Z zahvalno pesmijo končali smo ta prvi sv. misijon v Kapeli. Omeniti še moramo, da cerkvene pobožnosti je prav povzdigovalo tudi lepo urejeno petje.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Devica Marija v Puščavi 11 gld. 25 kr., Slov. Bistrica 14 gld., Pameče 2 gld. 97 kr., Maribor stolna župnija 50 gld., Sv. Marjeta na Pesnici 6 gld., Vurberg 6 gld. 20 kr., Žalec 20 gld., Teharje 5 gld. 60 kr., Sv. Jernej v Radvanju 15 gld. 15 kr., Sv. Ilj pri Gradiču 14 gld. 16 kr., Slivnica pri Mariboru 25 gld. 50 kr., Loče 21 gld., Sv. Alojzij v Mariboru 12 gld. 33 kr.

Gospodarske stvari.

Šen pri svinjah.

V zadnjem času se prikazuje ta nevarna in sitna bolezen čedalje pogosteje. Največ sredstev, katera le ljudje priporočujejo, ki hočejo zaslužiti kaj okroglega, se je prav slabo obneslo — nobeno nič ne pomaga. Najpriprostejše, a tudi najzdatnejše sredstvo zoper omenjeno bolezen pa je čisto navadna, pristna karbolova kislina. Brž ko se zapazi, da je žival zgubila veselje nad klajo, da ne more ali noče rada jesti, mora se prav dobro z imenovano kislino podkaditi. Druge svinje naj se tačas priprejo v hlev; vrata, okna in line morajo biti zaprta in zamašena. Na žarečo lopato ali na žrjavico se na to vliva kislina tako dolgo, da je celi hlev poln vzdigujočega se soparja in dima. Seveda v navadnih hlevih zadostuje že jedna žlica karbolove kisline. Kake dve uri mora hlev zaprt in zapažen ostati, da kajenje kaj izda. Vsak dan naj se dva ali trikrat hlev do dobrega podkadi, če je že katera svinja bolna. Drugače, če se gospodar samo bolezi boji, le po jedenkrat. — Kakor so se nekateri gospodarji po mnogoletnem kajenju prepričali, ne odvrāča navedeno sredstvo le šena ali perečega ognja, ampak tudi marsikatero drugo bo-